

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Sv. Matka Božia.

Pred žatvou.

Kto jako seje, tak žne! A to je celkom po pravde tak.

Lenže nesmie múdry kresťan ani na to zabudnúť, že daromné je človeka namáhanie, keď nepríspeje k nemu Boha požehnanie.

Darmo ore, seje, dobré semä dá, bráni gazda, keď Boh nedopraje dobrého dažda, prajného počasia, potrebného tepla, čo-že stojí namáhanie človeka. Veru človek vo všetkom potrebuje Boha, ktorý mu dal život, dáva mu bydlisko, odev, pokrm a nápoj, a všetky dary telesné i duchovné.

Aby nás ale požehnanie Božie naozaj sprevádzalo, musíme sa modliť, veľmi horlive modliť. Tedy nie rúhať sa, zlorečiť.

Neobrážajme Boha, Krista, Pannu Mariu, svätých atď.

Kliatba a zlorečenie ešte nikdy neodohnalo ľadovec, sucho, oheň, prival, chorobu, víchricu atď.

Dobrá, zo srdca poslá modlitba ale už veľa ráz odpomohla človekovi v týchto nehodách.

Čím je väčšia bieda, čím je väčšia pliaga, tým vrúcnejšia musí byť aj naša modlitba.

Ukazuje sa, ale iste nevieme, aký koniec vezme naša žatva, na ktorú sme celý rok čakali; dohrou žatvy je mlatba, ktorej prajný výsledok tiež závisí od veľa okolností.

Že dorábanie zbožia nevypláca sa tak u nás, aby si človek lepších časov neprial, to vie každý človek. Je-li moc zbožia, nemá ceny; je-li ho málo, nemá malý gazda čo predať.

Slovom, keď sa kupuje zbožie, nenie ho kde dostať za ľavnú cenu; keď sa ale predáva, nenie ho komu predať za dobrú cenu.

A tak gazda nemôže prísť ku grošu, a ani groše nemajú príležitosť skočiť do vrečka, ktoré je ich najviac hodné.

Dorábanie zbožia veľa stojí gazdu. Semä, oračka, kosba, mlatba, lichva, nehody: to všetko v ceste stojí gazdovi. Nesmieme zabudnúť ani na veľké poplatky pri dani, poisťovaní atď.

Keď veľa prší, poľahne zbožie. Keď je sucho, nevyvine sa zrno. Chrobač tiež je nepriateľom

zbožia. Slovom úroda zriedka vypadne tak, že by si človek od radosti ruky mohol tref.

A veď aj keby sa akokoľvek podarila úroda, malého gazdu také ťarchy tlačia okrem spomenutých, že človek nemôže závistným okom hľadeť na malého gazdu, toľko galib má tento. Okrem dane plať stoličnú, obecnú príražku, štrkovku, plať kominára, plať cirkevnú a školskú daň, plať pastiera, kováča, kolára atď. Čo-že môže aj sporivému gazdovi zostať z úrody?

Nech sa tedy nikto nediví nad tým, že ľudová strana žiada sníženie pozemkovej dane. Ľudová strana chce nielen to, aby gazda vyžiť mohol, ale i to, aby on i na zadné kolesá mohol hľadeť a dačo si odložiť na staré dni.

V Rusku na každého človeka padne rovné dane 2 zl. 15 kr., v Nemecku 3 zl. 75 kr., v Rakúsku 4 zl. 48 kr., v Anglicku 4 zl. 58 kr., v Uhorsku 7 zl. 17 kr.

Či toto nenie zaujímavá štatistika?! My veru vysoko prevyšujeme iné krajiny... z ohľadu dane. Pozemkovej dane sa platí v Rakúsku 22 percentov (od stovky 22 zl.), v Uhorsku ale 33 percentov (od stovky 33 zl.).

Osobnej dane sa platí v Rakúsku 10 percentov, v Uhorsku ale 13,5 percentov.

119 obcí je u nás takých, ktoré platia 100 perc. príražku; 64 obcí je takých, ktoré platia vyše 100 perc. príražku; 357 obcí platí 80 perc. príražku; 705 obcí platí 70 perc. príražku. Atď.

Krajinské výdavky prevyšujú ročne 500 millionov zl. 5400-millionová dlžoba leží na zemi Uhorska.

Ťarchy zákonom naložené máme ochotne a musíme znášať; lenže to nám nikto nemôže zabrániť, aby sme sa neusilovali ústavnou cestou docieľiť sníženie pozemkovej dane. Drahý ľudu, dobre si zapamätaj a ani pri voľbe nezabudni, že v tvojom záujme za sníženie pozemkovej dane len ľudová strana bojovala na sneme.

Rudolf Janda.

POLITICKÉ CHÝRY.

Najnovšie. Predlohy vlády, ktoré sa vzťahujú na vyrovnanie, sú už aj snemovňou veľmožov prijaté. Gr. F. Zichy prijal zákonný návrh vlády; br. Prónay z neodvisliackeho stanoviska ich neprijal. Széll podrobne a úprimne rozložil vec. Všetci veľmožovia výmúe Prónayho — prijali zákon o vyrovnaní. S týmto dňom, 11. júla koniec vzalo snemové pojednávanie.

Zoltán Zmeškal koncom júna skladal počet so svojho snemového účinkovania vo svojom volebnom okrese (v oravskej stolici). Utešeno dokazoval tento ľudomil, jak veľmi je potrebné i ďalšie jestvovanie ľudovej strany. Všetci prítomní ho pozorne poslúchali, vďaka činiač tak svojmu krajiniskému zástupcovi jako i ľudovej strane, že tak hersky bojuje za práva kresťanstva a ľudu. Oduševnenosť voličov za Zmeškala je taká veľká, že pri najbližších volbách nesmysel by bol, aby sa kto opovážil proti nemu vystúpiť.

Dôvera ľudovej strane. Duchovenstvo cirkevného okresu sväto-benediktského nad Hronom na jarnej porade vyslovilo, že je úplne spokojné s účinkovaním ľudovej strany, ktorá tak hersky bojuje za práva cirkve, ľudu a kresťanstva v Uhorsku. S tohoto hore vzali zápisniciu, z ktorej výťah poslali ľudovej strane do Budapešti, ďakujúc jej za minulosť a sľubujúc jej svoju podporu na budúcnosť. Porada sa vydržiavala v obci Bars-Némethi.

Volíčia proti podplácaniu. V Kerka-Szent-Mihályfe usniesli sa svedomite smýšľajúci ľudoví volíčia, že budúcnosť len na ľudáka budú hlasovať, od ktorého nepríjmu ani peniaze, ani víno, ani iné veci. Nech žijú, ktorí tento utešený príklad nasledovať sú ochotní.

Ľudové shromaždenie v Jász-Apáti utešeno vypadlo. Predseda gr. Ján Zichy v jadrovej reči ostro odsúdil vladárenie Tiszu, Wekerla a Bánffyho. Lenže ani pod Széllom nesmieme sa dívať so založenými rukami na beh vecí, pretože Széll nestojí na stanovisku kresťanských zásad ľudovej strany. Jeho reč sa veľmi páčila všetkým poslucháčom, ktorých asi 6000 bolo. Ján Molnár prehovoril o položení, sile a duchu ľudovej strany. Verne opísal volebných predsedov pod Bánffyom. Odsúdil nesvedomitú administráciu, odsúdil cirkevno-politické zákony. Vyzval poslucháčov, aby sa nebáli neodvisle užívať svoje volebné právo, pretože doba pomsty už uplynula. Po jeho reči éljenovanie nemalo konca kraja. Dr. A. Ernst utešeno prehovoril o potravných spolkoch kresťanských, ktoré sa zvláste k obrane chudoby zakladajú. Liberáli vraj len daň vedia dvíhať. Za sporiteľne nemôže byť ľud odúševnený. Na konci shromaždenia ohlásil sa dr. Fraňo Major. Te-

raz netreba za vlast bojovať, ale každý volič môže v jej záujme hlasovať. Len hlasovaním sa dá premôcť terajšia bieda, sa dá zmeniť terajšie biedne položení. Na konci shromaždenia vyzval predseda voličov, aby vernosť sľúbili ľudovej strane, čo oni aj učinili.

Prázdne volebné okresy. V najbližších týždňoch bude volba v päťoch volebných okresoch. Následkom smrti Kolomana Radó uprázdnil sa hornoeorský okres vyslanský; následkom smrti Ľudevíta Zsámbokréthyho uprázdnil sa žambokrétsky okres, kde 25. júla bude volba pod predsedom statkárom Alexandrom Lenárt. Aj hátszegský okres je prázdny, pretože jeho bývalý zástupca Ladislav Mara za podžupana je zvolený. Vyslancé maďarčejského volebného okresu Ján Goldiš zvolený je za srbského biskupa. Aj sásšebešský okres je prázdny, pretože tamejší vyslanec Ľudevít Horváth-Toldy zomrel. Bude to mela a patalia.

Kresťanský duch vo Viedni. V Rakúsku minister osvety vydal nariadenie, dľa ktorého od tohoto času na matúrke budú žiaci i z náboženstva zkusovaní. Okrem toho dovoľuje minister, aby v stredných školách sa mohli duchovné evičenia vydržovať každý rok vo veľkom týždni. Samo sebou sa rozumie, že židovsko zednárske noviny hresia tomuto nariadeniu. No taký hlas i tak nejde do neba, čili nebude vo Viedni vyslyšaný.

Kat. strana v Horvátsku. V Horvátsku je na tom duchovenstvo, aby sa sriadila katolícka strana snemová, aby tak znemožnené bolo uvedenie cirkevno-politických zákonov, čím by ináč v ktorúkoľvek chvíľu radi prekvápili krajinu tamajší liberáli. Duchovenstvu sa nepáčila ani tá reč, v ktorej bán vyslovil, že medzi terajšími pomerami nemôže ani jeden kat. kňaz rátať na štátnu podporu. Kat. duchovenstvo je predo všetkým na tom, aby boly ľudové školy v katolíckych rukách a pod dozorstvom cirkve.

V Španielsku je celé povstanie preto, že ztratili vojnu proti Amerike. V mnohých mestách je už štatárium vyhlásené. A budúci nepokoj a búrenie bezbožníkov i ďalej trvať, celé Španielsko sa podrobi štatáriumu.

Krajiniský snem.

Snemovňa vyslancov.

5. júla. Ministerpredseda Széll odpovedal na viac interpellácií. Všetky jeho odpovede jednohlasne boly v známosť vziaté. Predseda Perczel vyzval vyslancov, aby sa uňho hlásili všetci, ktorí chcú účasť brať na 50-ročnej slávnosti smrti Betöffiho. O týždeň bude mať ešte krátke zasadnutie krajiniský snem; potom ale nastanú prázdniny, ktoré potrvajú do 29. septembra.

Katolícka autonómia.

II.

Čo je to tá autonómia katolícka?

V jednej dedine stáli dva domky vedľa seba v susedstve. V jednom býval vdovec, v druhom vdovica, obidvaja s deťmi svojimi. Ponevác vdovica nebola dostatočná gazdovstvo si obstará sama, sused častejšie jej vypomohol, pooral, zasáľ, svážal, aj vo dvore sám všeličo usporiadal, tak ako vo svojom. On bol takrečeno gazdom i v dome susedom, a vdovica rada a vďačná mu bola za to, že prizrel a šafáril na jej dvore, tak ako na svojom, lebo jej to bolo len na osoh. Potom sa sobrali spolu, a spojily obidve gazdovstvá a obidva dvory a zahrady. Ploty a medze odstránili.

Tak žili spolu veľa rokov v láske a svornosti a vychovávali v bázni Božej dietky svoje. Zrazu ale sa muž zbláznil. Doviedol si do domu štyri ženy a zákonitú manželku i s deťmi ztvoril do jej domu, do komory, a povedal jej, že jemu je hocktorá a každá žena milá, — žena ako žena, — a že on môže žiť, s ktorou len chce. Jednu gazdinu, čo by bola sama pani v dome, že on nepotrebuje.

Od toho času gazdiná, zákonitá manželka, nescela sa starať viac do gazdovstva. Musela ticho byť v svojej komôrke. A čo je najdivnejšie, — neverný muž spravoval samovoľne i gazdovstvo o manželkyno, a šafáril s ním, ako on chce.

Žena sa nescela ohlásiť. Muž povedal: „Jasom už od dvadsať rokov, ako sme sa sobrali, spravoval i tvoj majetok, a budem ho i naďalej. Buď ticho, lebo ťa vyženiem i z tej komôrky, kde si posiaľ.“ Čo mala robiť slabá, utrápená žena? I deti sa obrátili proti nej, a pripojily sa k otcovi, niektoré z nich radšej videly tie cudzie ženské, než vlastnú matku. Konečne osmelila sa manželka a vzala si fiškála a dala na právo muža svojho, aby si sama smela spravovať gazdovstvo svoje.

Ten otec je štát, tá matka je Cirkvev katolícka. Od časov sv. Štefana až po r. 1848 žil štát uhorský v svornom manželstve s Cirkvou katolíckou. Medzi štátom a Cirkvou katol. nebolo za 848 rokov žiadnych medzi, žiadnych ohrád a plotov. Spoločne a svorne gazdovali obidvaja v Uhorskej krajine. Cirkvev katol. bola gazdiná, pani, hospodyňa jediná a zákonitá v Uhorskom štáte. Náboženstvo katolícke bolo panujúce, štátne náboženstvo v Uhorsku. Všetci občania Uhorskej krajiny museli ju uznať za paňu a gazdinu v dome. Ona učila dietky, občanov (v ľudových školách, gymnáziách, universitách), ona pestovala vedy a umenia, vyučovala v orbe, remeslách, priemyslu; opatrovala choré deti, občanov, v

špitáloch, kláštoroch; rozširovala vzdelanosť, kultúru a civilizáciu; — muž jej, otec, gazda, t. j. štát uhorský, spravoval gazdovstvo, majetok, a síce i majetok cirkvevný katolícky, základiny náboženské a učebné, vydával zákony pre celý dom, pre deti a čelad, staral sa o to, aby všetci ctíli, milovali, poslúchali Cirkvev katolícku, ako svoju matku, ako gazdinu a paňu v dome, bránil vážnosť a auktoritu tejto gazdinej, a kto sa opovážil ubližovať jej, toho trestal mocou svojou a prisnosťou otcovskou. Lebo to tak požadoval blahobyť rodny.

Cirkvev katolícka rada trpela to, že sa štát až do r. 1848 miešal, prizeral, nariadoval i v jej dvore, i v cirkvi, lebo jej to bolo len na osoh. Štát uhorský spravoval majetky cirkvevné, kráľ uhorský ustanovoval biskupov a hodnostárov, a vláda štátna šafánila i s náboženskými i s učebnými fondami katolíckymi. Jesú krajinské štátne zákony snemovné, ktorými sa i bohoslužba, pôstne dni, sviatky nariadovaly, a sv. Štefan krajinským zákonom nariadil, koľko obcí dovedna si musia faru katolícku a kostol vystaviť, a ako sa má desiatok, dežma platiť na cirkvevné katol. ciele. Keď biskup držal snem diecezanský, vtedy i hlavý župan a stoličuí úradníci museli sa ta dostavíť, a na tých snemoch krajinských i stoličných boly vydávané nariadenia i cirkvevné i občianske.

Až po r. 1848. nebolo žiadnej medzi, žiadnej hranice medzi štátom a cirkvou katolíckou. Štát bol štát katolícky, a Cirkvev bola Cirkvev štátna. Štát pomáhal Cirkvi, Cirkvev štátu. Štát často vykonával prácu cirkvevnú a Cirkvev zase práce a funkcie štátne.

Kráľ uhorský bol takrečeno zovňajší svetský pápež v Uhorsku a štát spravoval v usrozumení s cirkvou všetky cirkvevoobčianske pomery v krajine. Biskupi zase boly nielen cirkvevné kniežatá, ale spolu i magnáši krajinskí. Hodnosť primáša boly (a je posiaľ) prvá hodnosť v krajine po kráľovi.

Roku 1848. ustanovil ale krajinský snem uhorský zákonom XX., že nielo viac žiadneho štátneho náboženstva, že všetky viery, cirkve, náboženstvá majú rovnaké práva v krajine Uhorskej. Čo to znamená? Čo s tým povedal a ustanovil štát? Povedal s tým Cirkvi katolíckej to, čo ten manžel svojej manželke; „Mne je bársktorá viera jednaká; viera ako viera (žena ako žena), ja ťa neuznávam viacej za jedinu gazdinu a paňu v mojom dome, ty nemáš už viacej práva rozkazovať, riadiť, vyučovať dietky, čelad, občanov mojich sama a výlučne. Luteránska, kalvínska, židovská viera a liberalismus (to sú tie štyri ženy) majú také práva v Uhorsku, ako

Cirkev katolícka.*) Od r. 1848 štátu uhorskému je to všetko jedno, či všetci občania uhorskí sú židia, či kalvíni, či luteráni, a či katolíci. Áno najnovšie štátu uhorskému je to všetko jedno, keď všetci občania uhorskí, 14 millionov ľudí, bez náboženstva budú žiť, lebo bezkonfesionálnosť je zákonom prijatá a dovolená.

Od r. 1848. ako bol vyneseny čl. zák. XX., Cirkev katolícka žije utiahnutá v komôrke svojej, v kostoloch, medzi štyrmi múrami kostolnými. Aj deti sa odvrátili od nej a pripojily sa k otcovi, lebo tento má v rúke majetok, úradu, hodnosti; pripojily sa k štátu, ktorý ustanovil liberalizmus za gazdinu, ho-podyňu, paňu v krajine Uhorskej, a skrze túto dáva vychovávať dietky svoje. Tú úctu, vážnosť, poslušnosť, ktorú požívala Cirkev katolícka v Uhorsku za 848 rokov podľa zákona, požíva teraz liberalizmus.

Čo je ale najdivnejšie v celej tej veci... (prosíme ct. čitateľov, aby tieto slová a toto podobenstvo o tom čudnom manželovi celkom vážne — nie na spôsob žartovného vtipu ponímali) štát, rozlúčený od katol. Cirkve (lebo ktorý muž má v dome viacej žien, t. j. domáce práva manželke svojej), spravuje i na ďalej gazdovstvo a majetok Cirkve katolíckej tak, ako to robil vtedy, keď katol. Cirkev bola výlučná, jediná, zákonitá gazdina a pani a matka a manželka v krajine Uhorskej pri boku štátnej vlády.

Cirkev katol. teraz volá z komôrky svojej, aby jej štát vydal zakladiny náboženské a učebné, a aby si ona sama mohla ustanovovať úradníkov a gazdov, a volá s plačom, aby jej štát nedával jej dietky vychovávať od cudzích žien, že si ona sama školy chce spravovať. Štát v náručí liberalizmu si volkajúci, odpovedá jej: Ja som za tolko a tolko storočí spravoval tvoj majetok aj na budúce ho ja budem spravovať. Ja to nemôžem dovoliť a dopustiť, aby si ty v tvojom duchu katolíckom vychovávala dve tretiny mojich občanov, aby si ty mala väčší majetok, a väčšou paňou bola v mojom dome nežli sú tie ženy (viery), ktorým som ja dal rovnaké práva s tebou. To by bola záhuba pre uhorskú krajinu, keby katolíci sami si mohli šafáriť s millionmi náboženských a učebných fondov. Zahynula by vlasť, keby minister interkonfessionálneho štátu nevymenúval viac biskupov a hodnostárov cirkevných, keby nedával do arendy, tak, ako to jeho politika žiada, majere a panstvá fundacionálne; keby na dvoch tretinách všetkých

*) Jediná výsada Cirkve katol. v Uhorsku je, že kráľ musí byť katolíkom, a že musí byť korunovaný skrze primáša. Vo všetkom ostatnom má židovská, luteránska viera také práva, ako katolícka — na papieri. V skutočnosti majú iné viery práva väčšie, lebo tie majú autonomiu.

uhorských gymnázií minister sám neustanovoval profesorov, keby dve tretiny mládeže uhorskej v duchu náboženskom vychovávané bolo. To by bola zkaža pre uhorskú krajinu, keby katolíci, keď chcú zo svojich peňazi niečo dostať na kostol a školu, nemuseli žobrať u ministra; keby boli katolíci sami sebe páni. To môžu byť luteráni, kalvíni, židia, ale katolíci nie; tie musia aj na ďalej byť pod mojím tuteurstvom. Čo by na to povedali tie ženy, ktoré žijú so muou, čo by na to povedali židia, kalvíni, luteráni a liberáli!!! — Tak to povedal skoro od slova do slova minister náb. a výučby v svojom úradnom prípise, ktorý poslal ako inštrukciu teraz zasadajúcemu kongresu katolíckej autonómie.

Čo teraz má robiť, a čo robí Cirkev katolícka? To, čo tá v komôrke zatvorená zákonitá manželka. Tá sa dala na fiškála, a katolícka Cirkev tiež hľadá fiškála. Fiškál tento, ktorý má obrániť katol. Cirkev z pod tuteurstva liberálneho, interkonfessionálneho, beznáboženského ministra a štátu, — je autonómia katolícka, ktorá teraz sa organizuje, ktorej plán a budúce sriadenie shotovuje včulna kongresse autonómickom 27 členový výbor autonómický.

Hieronymus.

Navštivenie.

Slovo večné z Otca vyšlo, navštívilo zem,
Keď priniesol zvesť Gabriel najkrajšej z Panien:
Navštív aj ty Maria,
Navštív svojho ctiteľa!
Chcem vždy slúžiť a tvojím byť:
Prosím pre Boha.

Beží Matka najsvätejšia k tetke cez hory,
Láska rýchli jej jej kroky, ktorá v nej horí:
Navštív aj mňa Maria,
Potešením naplň ma!
Nech miluje srdce hriechne
Boha a Teba!

Duchom svätým naplnená bola Alžbeta,
Keď zplesal nad posvätením plod jej života.
Navštív aj mňa Maria,
Požehnaním naplň ma!
Priviň k tvojmu sreće moje,
Prosím pre Boha!

Radosť, šťastie, zázrak veľký stal sa v Hebrone,
Zachariáš onemelý spieva nadšene:
Požehnaný Pán Boh náš,

Že navštívil v tento čas
 ľud svoj biedny, utrápený
 A vykúpil nás.

Nech zavíta k nám s Mariou radosť a šťastie,
 Až vďačnosťou preplnené srdce mé zavznie:
 Zdravas, Zdravas Maria!
 Tak velebí duša má:
 Tu i v nebi Srdce tvoje,
 Mať požehnaná!

Opravdivý obrázok z môjho života drotárskeho.

Vďaka a chvála blahoslavenej P. Marii Karmelskej. Jej dakovať môžem moje obrátenie sa k Bohu!

V našich drotárskych osadách maticky naše vysoko si vedú a pyšné sú na svojich chlapcov, lebo koľko chlapcov, toľko vraj drotárov, ktorí budú peniaze posielat a donášat domov, teda my sme živé kapitále, ktoré dobré úroky prinášat majú. Lenže čo, keď sa nejedna matka sklame, lebo jej taký živý kapitál a šparkassa buchne! A prečo? Lebo si sama zle vede svoju takúto šparkassu! Pyšná na svojho Janka, popustí mu všetku slobodu prostopašnosti, ona nič nedopustí zlého na svojho Janka a Jožka, a aj prisno požiada p. učiteľa, aby ho netrestal v škole, hárs by on aj školu obchádzal; beda susedom, keď niečo by sa opovážili na jej zlatého Janka povedať, — a Janko tomu dobre rozumie a vie, že má za chrbtom vždy dobrého jazyčného fiškála, a preto sa ani žiadneho nebojí, starým ľuďom jazyk vyplazuje, do ľudí na ulici skaly metá, susedom ovocie ráňa, aj kradne, ba ako vtipný miláčik aj dobre zahreší už vie. A ponač on vie, že je drahým pokladom svojej mamky a že sa mu ani len jeden vlas na hlave nesmie skriviť, obchádza školu, po večierkoch sa túla, pri musike nezbednosti robí, ba už sa aj s kartkami obznan, učiteľovi už aj nadal, a matka mu v tom ešte aj pomáhala, lebo čo by si ona dala trápif učením svoje decko, a sa aj zasmee, keď jej múdry Janko starším ľuďom dobre vie zahreší; však ešte nemá toľko rozumu, neskorej bude on inakší. A to má ona veru pravdu, že neskorej bude veru docela inakší, to ona sama najprv zkúsi k žiaľu srdeca svojho.

Janko rastie síce vekom, ale nie ako 12-ročný Ježiš, v milosti u Boha a u ľudí, ale ako rozkatý anjel, ktorého z neba vyhodili — a ponač Janko pri svojom túlaní po večierkoch naučil sa aj po celých nociach túlať, obznámil sa a okoštoval aj nočné hriechy, ztratil nevinnosť a čistotu duše, otvorily sa mu oči ako Adamovi po spáchanom hriechu — a viac mu už nebolo rady! Aby sa ale matka tohoto svojho už diabla mohla striasť, vystrojila Janka s drôtom do sveta, aby vraj tam krky zlomil!

A tento drahý poklad a zlatý Janko som bol ja sám v mojej vlastnej osobe! Mamka moja mnoho nevyberala, ale ma sverila do rúk jedného staršieho dro-

tára, náležitého to korheľa, aby ma zaviedol do sveta sa niečo vyučil. Učil ma on síce veľmi nemusel, z jeho remesla som i tak už polovičku vedel, lebo už ako školský chlapec som sa obznan so sladkým páleným paprikášom, — a tak sme obidvaja, môj gazda a ja spolu drotovali, gazda nie pre ženu a deti, a ja tiež nie pre matku, ale spojenými silami pre gágor! Doma od matky vysoko cenený, ale bez kázne a bez bázne divoko vychovaný, vo svete sa ma hneď všetko zlé lapalo, náboženského základu som nemal, preto i hneď som podľahol náruživostiam mojim. O vieru, o Boha, o jeho prikazoch, o kostol, o sväté sviatosti som sa ja veľmi nedopytoval, a kňaza ako živého nosiča viery a sluhu spravodlivého Boha som nenávidel, jeho prítomnosť mi už bola kázňou, v pálenkových putikách som našiel moje útočisko, a ponač ma viera vždy omínila, a svedomiu môjmu pokoja nedala, nuž som sa ju usiloval striasť a na kňazov šimfovať a ich zneuctovať; sotva mi začaly fúzy šibať, už som bol docela zrelý, dokonály, ba aj už prezretý lump. Môj gazda dľa ústneho kontraktu učiného s matkou, po piatien rokoch ma domov vystrojil, kúpil mi od starého židáka-handliera šaty panskej formy a kroja, cestu mi zaplatil, ale tak, že 30 kilometrov som peši musel ísť, plat mi nedal, že komput už doma spravíme. Ja som si k tomu v záložnom ústave kúpil staré hodinky s retiazkou z piglajzovej próby, rozumie sa, za gazdove peniaze, čo som ho po rátať okrádal. A dorazil som do mojej osady ako pán, ktorá osada hneď aj pocítila, že zase jeden satanáš a obesenec domov prišiel, ja som sa ale za pána držal dľa môjho rúcha, hodiniek a pých, ktorý pán sa nebojí ani notára, ani rychtára, tým menej farára, inakších pánov som ja už videl, a inakším pánom v Budapešti okná povybíjal.

Kamarátom a vrstovníkom mojim u Eliaša pri statočnej sklenke som sa vychvaľoval, jaký som ja múdry a zkúsený, bol som v Budapešti, ba aj vo Viedni, a v Rajeckých Tepliciach som si dal aj banky stavať u pána Šmülovského, tam som sa aj s pánmí mexikáner zahral, a to všetko toľko stojí, ako bych bol z gymnasia matúrku složil, — tu sa už jeden starý gazda — zdá sa mi, že to mal byť starý Červenec — nomohol od smiechu zdržať a hovorí ku mne: „No, Janko môj, krstníčku môj, veru keď somára alebo vola aj do Viedne a Budapešti dovedú, on aj tam len somárom a volom zostane!“ Hí, teremtette! to som ešte nedostal od žiadneho taký diplom mojej múdrosti, už ma bralo starému tomu mužovi rebrá našmátrať — bitkár som bol výchyrný, to vedeli moji kamaráti z mokrej štvrti, ale ma utišili, zvlášte starý Eliaš.

Mamka moja mala so mnou pokoja, s holou dľaňou ma do sveta poslala a ja som sa k nej s holou dľaňou navrátil, teda sme boli kvit, nemali sme si čo na oči vyhadzovať. Ale keď tu spáčily baby, aký šikovný, švarný a smelý Janko zo mňa vyrástol, ktorý sa nebojí ani rychtára, ani notára, ani farára, tým menej armeckého moriaka, ktorého tak o zem uderí, že

sa až na druhom svete prebudí — nuž tie baby ma hned začaly ženit, ktorá pred druhú sľubovali, licitovaly, jedna nad druhú, čo mi ešte dajú a nedajú, a čo mám úfať a očakávať ešte; aj sa im podarilo (lebo mnoho husí premôže i sviňu) na krky moje zavesiť jedného hada Evynho, jedno staré, rapavé, s krátkym nosom a úzkym čelom a so širokými ústami ozdobené ale zlostné dievčisko. Svadbu sme len akosi odbavili, jednu kravu s telaťom svokry mojej sme pretancovali, pilo a jedlo sa, však to išlo na rováš a konto mojej hadej Evy a kniha krémárova znesie len tiež farchu, kde niet hotového. Eva podpísala svoje bačovisko a ja som ho zas prepísal na Eliaša, ktorý ho neskoršie sekularisoval, ako to páni ľúbia hovoriť o cirkevných majetkoch, to jest odpredal, a my sme si len našu svadbu v dobrej pamiatke podržali.

Túto našu svadobnú dobrú pamiatka poturbovala široká papuľa mojej Evy, z ktorej šlak za šlakom, vred za vredom, hrom za hromom sa sypaly, a keď ma kamarát z Eliašovho ohnivého voza vyzdvihli a domov k mojej Eve dovedli, opravdové krupobitie ranilo moju hlavu, a láska manželská sa začala objavovať. Medzi recitovaním ku všem diablom shodila ma na zem, tak že mi hlava padla do džbera, v ktorom byly pomyje pre prasa. Počal som moju Evu kapacitovať a tešit, že však som ja dobrý drotár, to aj Eliaš aj Spitzer môže dokázať, lebo sa v jeho albume i ja nachodím a v takom len ctených pánov držia v dobrých domoch!... Ona ešte viac štekala a takú dlhú kázeň a to bez „amen“-a hovorila a ani mi len nedovolila si vyvoliť, či mám od včulka Eliaša a či Spitzera navštevovať. že som bol prinútený „vynieť prajský kancelparagraf“ a takú som jej pleskol po papuli, že nie za tri mesiace pred mojím odchodom do sveta, ale ani za pol roka viac o volbe Eliašovej a Spitzerovej nekázala, k tomu som upotreboval i tak zvanú „kúru masáž“, potrel som jej chrbát, a keď omdlievala, vrazil som jej za krky hrniec s kýskou, hned prišla k povedomiu. Rozumie sa, že na dôkaz našej svornosti som všetky tabulky sklenené z okien povytýkal, však i tak byly od rokov od múch zanečistené a ponevác vietor, dážď a sňah mi až veľmi nazízaly do izby, prinútený som bol — než sklár príde — zo šindolkov nové tabulky zarezat.

Eva mi zutekala a ja som sa odobral od Eliaša Fajermana, Waldapfla a Spitzera a išiel som zase do sveta na zárobky! Človek mieni a Boh mení.

Môj búrlivý, neporiadny a nemierny život zo všetkého ohľadu prispel mi k tomu, že som sa dostal do špitála, kde mi pri chudej polievočke, na ktorej ani len jedno očko masné neplávalo, krv moja trochu ochladla. Doktor mi povedal, že dostávam už od môjho strečkovania „tüdögümökör“. Kýho helementa! Čože je to? Nuž mi vysvetlili, že pľúca mi začínajú hniť od poriadneho života. Ale ma aj chytro vysúkali zo špitála, abyeh išiel do svojej osady k žene do ďalšej opatery.

Vrátil som sa domov. Eliaš v oblakoch staroby už bol zanesený na druhý svet, Waldapfel odcestoval, Fa-

erman zomrel, len moju otrhanú chalupku so šindolkami v okne ešte vždy som tam našiel, kde som ju nechal. Eva sedela ošarpaná ako hromadková cigánka, a chudé, vyschlé prasiatko žalostne prosilo o večeru. Eva mi kázeň nedržala, bála sa nového kancelparagrafu nemeckého, pýtal som večeru, odpoveď som dostal, že nemá v čom variť, keď som jej hrnce potrepal, ani čo uvariť, keď som jej nič neposielať, že až chcem, má trocha krúpov pre prasa, nuž mi zabará to na kašu.

Zahanbil som sa hlboko do duše mojej, ako ten mánotratný syn, čo bol prinútený pri spoločnom stole (páni to volajú „Tabl de hat“) so sviňami obedovať. Nič som nevravel, ale za to na posteli som mnoho rozmýšľal o mojom pomýlenom živote.

Tu dobrý dach vzbudil jednu starenku, ktorá ma navštívila a mocne nahovárala, abyeh sa dal zapísať do spolku sv. škapulára blahoslavenej Panny Marie Karmelskej, a abyeh sv. škapulár, toto Jej sv. rúcho nosil, a išiel do do fary dať sa zapísať. Radu túto som prijal, ale som sa hanbil vojsť do fary, lebo som volakedy miesto podlžného sosypu pred Bohom a pred svedomím povinného, duchovnému otcovi špatno nadal a naodkazoval, čo do úst kresťana a poriadneho občana nijako nepasuje. Premohol som sa, prežehnal a vstúpil do fary. Duchovný otec má s úsmevom privítal, že či mu asnád zase nesiem sosyp? Áno, veru nesiem, duchovný oče, a to statočný sosyp. 20 rokov som už nebol pri sv. spovedi a ehcel bych túto farchu k nohám vašim sosypať. Hej, to už veru stojí za prácu, odvetil otec duchovný. No, pod, Janko, k spovedelnici. Tu mi až teprv odlahlo na duši, dal som sa ihned zapísať a prijal sv. škapulár. Ako by som sa bol znovu narodil, až včul som zbadal, že sladšie je Bohu slúžiť nežli diablove. Ženu som odprosila, aj mojich spoluobčanov za toľké pohoršenia a ufám, že pod plášťom Matičky Božej Karmelskej duša moja nezahyne; telo moje je chorľavé, lebo sa vystrečovalo, ale duša už zdravá. Vďaka Tebe Bohorodička Karmelská, prived k Synovi Tvojmu mnohých takýchto spoluobratov drotárov, ako som ja bol.

Janko Chorľavý.

Výkaz

peňažných pre bobroveckých pohorencov k farskému úradu bobroveckému doposlaných milodarov.

(Pokračovanie.)

Sbierka dp. Jána Lacu, ev. a. v. farára vo Veľkej Vsi 17 zl. 45 kr. K tejto laskave prispeli: Gróf Premislav Žierotin 5 zl., N. N. 30 kr., Herman Eckstein 50 kr., Moric Strelinger 30 kr., Jozef Schiller 15 kr., Filip Neumann 20 kr., Gazdovsko-potravný spolok vo V. Vsi 50 kr., Mestečko Veľká Ves 5 zl., Moric Scheiman 50 kr., Herman Daniel 40 kr., Juraj Kmeť Istebné 50 kr., Ondrej Chluda B. Lehota 50 kr., Herman Ledner 50 kr., Ján Laco ev. farár 1 zl., Cirkev ev. veľko-veská 1 zl., Vzájomná pomocnica vo Veľkej Vsi 1 zl., H. B. vo V. Vsi 1 zl. (Pokrač. nasleduje.)

Útok na Milána. Akýsi 27 ročný chasník 6. júla štyri krát strelil na bývalého kráľa Srbska Milána, keď tento na otvorenom koči šiel s jedným vojenským dôstojníkom. Jedna guľka poškriabala ho, druhá ale ruku vojenského dôstojníka ravnala.

† **Ruské veľknieža,** brat cára, Juraj zomrel 10. júla v Abass-Tumane. On bol dedičom tronu, mal ešte len 28 rokov.

O čínskom cisárovi z Pekingu oznamujú, že jeho duševný stav dáva podnet k veľkým obavám a pravdepodobne je, že preto i vzdá sa trónu. Panovnícka moc de facto je už i tak v rukách jeho matky, starej cisárovnej, ktorá sama vybavuje štátne záležitosti.

Apoštolský biskup rábsky Zalka ktorého porazilo, je už na toľko dobre, že na koči mu prechádzku dovolil lekár.

Na chrám večitej poklony, ktorý sa má v Budapešti vystaviť na pamiatku nebohej Alžbety kráľovnej, doposiaľ sa sobralo 71 tisíc 180 zt.

Kto sa chce reholníkom stať a vychodil aspoň štvrtú triedu latinských škôl, nech pošle svoju prosbu so školským, zdravotným vysvedčením a krstným listom do Viedne dôstojnému p. Provinciálovi kapucínov Vitálovi Lukáčovi (Wien I.), alebo hocktorému kvardianovi kapucinských kláštorov.

Milost Ducha sv. V Kečkeméte prijal do lona cirkve Kristovej Gabriš Hofus, kalvinku Juliannu Zellei. — V Lembénye 78 ročná vdova Jozefa Hanno rod. Julia Jordáki a 42 ročný nádenník Fraňo Kováč, tiež opustili kalvinstvo a do rúk farára Jozefa Láslo složili vyznanie viery katolíckej. — V Sorokšáre 19 ročná kalvinka Maria Sándor bola do lona cirkve prijatá farárom Jánom Zab, ktorý behom 15 mesiacov už 8 návratov mal. — V šomodskej obci Gestí Maria Nagy opustila kalvínsku vieru a stala sa členom cirkve Kristovej. — V Pálmajore kalvin Jozef Sebök sa navrátil do lona cirkve katolíckej.

Dr. Rath, priateľ to Iudu otvoril svoju pravotársku kancelariu v Ružomberku.

Z biskupstva spišského. Spišský biskup Pavel Szmrecsányi dňa 30. júna Ludvika Illetškó, Michala Stoffko a Jozefa Kodrika za kňazov vysvätil, Ludvika Illetško do Lokce, Jozefa Kodrik do Lettanovec, Michala Stoffko do Zubrohlavy poslal. Ludvik Csurják, profesor kepitulskej preparandie šiel za farára do Hranovnic a Ondrej Kuchár, veľkovský farár prešiel do liptovského sv. Križa. Ján Szeman, vlaský kaplán vymenovaný je za profesora do kepitulskej preparandie. Adalbert Szillaš, administrátor v Hranovnic poslaný je do Vlach za kaplána. Preložení kapláni: Ján Cseh z Kubach do liptovského Sv. Križa a Ondrej Borodács z Lokce do Kubach.

Kto sa chce stať benediktinom, jestli vychodil už 6. triedu latinských škôl, nech pošle školské, lekárske vysvedčenie a krstný list predstavenstvu kláštora benediktinov v Sobote (Szombathely). Prosby sa majú podať do 20. auš. Dominikáni sú reholníci toho najlepšieho ducha.

Michal Štoffko, novovysvätený spišský kňaz dňa 9. júla slávne držal prvú sv. omšu v Biacovei.

Židia v Amerike. Sťahovanie sa do Ameriky pohýbalo i židov. S ostatnými vystaňovalci židia sa tiež sťahujú, aby oprobovali v novom svete šťastie. Dľa židovského časopisu „Magyar-zsidó Szemle“ za posledných 20 rokov 680 tisíc židov vyvandrovalo za Ocean. 380 tisíc židov osadilo sa v horných časťach Ameriky, 300 tisíc však ostalo ich New-Yorku.

Ženy advokátmi. Francúzska komora na návrh socialistu Vivianiho 310 hlasmi proti 144 uzavrela, že ženy, ktoré vydobývajú si diplom advokátsky, môžu vykonávať i prax advokátsku.

Spí 16 rokov. V Paríži žije dievča Margarete Boysnort, ktoré roku 1883 upadlo do hysterie a od tých čias ustavične spí, ani sa neprebudilo. Živia ho umele mliekom, hovädzou polievkou, hovädzím extraktom a peptonom. Ináč je zdravé, len na váhe niečo utratilo.

Noviny v Japonsku. Pred tridsiatimi rokmi v Japonsku ešte nebolo novín v europejskom smysle toho slova. Dnes majú v Japonsku vyše osemdesiat časopisov, vydávaných denne asi v 278,157.420 exemplároch. V samom Tokio sú 23 denníky, ktorých vydáva sa 5 millionov exemplárov; okrem toho v Tokio vychodí 56 časopisov. Za najlepšie pokladané sú noviny: „Nici-Nici Simbun“ (Denné novinky) a „Čičži Simpo“, noviny, ktoré vydáva Fuzakovo, jeden z najprednejších a najúčinlivejších ľudí v štáte, direktor veľkej školy, v ktorej učili sa mnohí z terajších štátnikov japonských. Jedny i druhé z týchto novín vychodia denne v 40 tisíc exemplároch a majú veľký vliv.

Zkade pochádza obilie? Najväčším darom Božím pre telo, je zaiste obilie. Mnohí z vet. čitateľov snád by radi vedeli, z kade to naše obilie pochádza? Pšenica je najstarší druh obilia a pochádza z východnej Asie. Najstaršie zápisy čínske udávajú, že cisár Chinong uviedol pšenicu do Čívy okolo roku 2882 pred Kristom. Odtiaľ šírila sa do západných krajín a prišla i k nám. O raži (nikde ju žitom zovú), nezachovalo sa nám bližších zprávy; ale isté je, že i ona pochádza z najstarších dôb. Jačmeň je po pšenici najstarším druhom obilným. Starorímsky spisovateľ Plinius v I. storočí po Kristu píše o ňom, že bol najstarším druhom. V staroveku krmené boli kone jačmeňom; ale i ľudia nim sa živili. O ovse vraví sa, že bol prinesený do našich krajín predky terajších Nemcov, ktorí vraj z neho chlieb piekli. Staré národy europejské neznali ovsa; i v terajšom Rieku málo kde ho vidieť. Ryža, najdôležitejšia potrava obyvateľov Číny a Východnej Indie, je pôvodu asiatskeho; do Europey privezená bola v čas sťahovania sa národov z krajín za Kavkazom ležiacich. Obilia tohoto neznali najvzdelanejšie národy staroveku, ani Egyptčania, Réci a Rimania. Najnovším obilím v Europe je kukurica, nazýva sa aj indiánskym obilím, u nás miestami turkyňou lebo tureckým žitom. Pred objavením Ameriky nebola v Europe známa; teprv medzi rokom 1510—1520. dostala sa do starého sveta.

Tohoročnú úrodu v Uhorsku cení ministerstvo za strednú. Pšenice budú vraj 35,817,057 metr. centov, raži 11,826,764 m. c., jačmeňa 12,382,875 m. c. a ovsa 10,818,525 metr. centov.

Sedem liberálnych mužov. Štefan Csiffáry, notár v obci Tergeny, zadakoval, a tak proti nemu zavedené vyšetrovanie sa zastavilo. Julo Reiszmajer notár v Salke na päť zl. je pokutovaný. Pavel Badinszky, notár v Ipolyszakálasi tiež bol vyšetrovaniu podrobený, ktoré ale následkom výroku slúžneho sa zastavilo s oslobodením. Jozef Tornycos, notár v Bátorfalve, je odsúdený na päť zl. Tomáš Bi-kup v Drégelypalánke je odsúdený na 10 zlatých. Julo Lantos, notár v Nagycsalomii je odsúdený na 5 zl. Koloman Mészáros, notár ipolypásztovský, je odsúdený na 25 zl. Proti Kolomanovi Bérezy, notárovi teszérskemu, prosil vyšetrovanie kráľ pravotár. Proti Samue'ovi Kell žiadal vyšetrovanie jeho duchovný.

Predsedom sústredného oltárneho spolku v Budapešti stala sa manželka grófa Edvarda Pallaviciniho, rod. Etela Majláth. Primas už potvrdil úrad; grófkou ale vyslovila, že prijme ten úrad.

Lueger je vo veľkej nenávisti u židov a socialdemokratov, ktorí ustavične hanu kydajú v časopisoch naňho. Lueger konečne zunoval to a tlačovú pravotu zavesil tým časopisom.

Vrah brata. Krajčír Eudovít Šimkovič ustavične žil vo veľkej nesvornosti so svojim bratom kupcom Danišom Šimkovičom. Jeho nenávisť natoľko pokročila, že počiatkom júla — ako druhý Kain — kolom zabil svojho brata v noci. Zatiaľ ho tlkol, zakiaľ ducha nevpustil.

Bankár v chládku. Správca banky v talianskom meste Bari, istý Azzarich, na osem rokov je odsúdený do žalára preto, že státisíce pokradol.

Besný pes, besný kôň V Čikmadaraši behal po ulici besný pes. Pohrýzol viac psov, ba i päť detí na námestí pred kostolom. Po dlhom honení ho zabili i s ostatnými pohryzenými psami. Pohryzené deti ale sa dostaly do ústavu Pasteura. V horvatskej obci Komorovác ale na jednom koňovi sa ukázala besnota, ktorý viac ľudí pohrýzol. Veru zvlášte teraz v lete veľký pozor musí dať človek na seba, aby dajako nehabol do podobného nešťastia.

Oheň. V spišskej Levoči dňa 20. júna znovu bol oheň. Tri domy a 2 majere s gazdovskými budoviskami a stodolami zhorely.

Veselá krajina. V krajine Hessen krajinský snem prijal zákonný návrh o odanení starých mládenčov. Každý plnoletý neženatý chlap o 25 percentov viac platí dane, nežli ženáč. Starí mládenci sú v tej krajine teraz celkom rozčulení, že sa s nimi tak čudno zachádza. No u nás by sa takému zákonu tešili . . . staré dievky, ktoré za čepcom bažia.

Štatistika piva. V riši rakúsko-uhorskej sa dorobilo v r. 1897. 19 mill. 187 tisíc hektolitrov, v r. 1898 ale 19 mill. 421 tisíc hektolitrov piva. Daň od piva činí v Rakúsku vyše 73 mil. korún, v Uhorsku ale vyše 6 mill. korún. Sladu sa minulo v Rakúsku a Uhorsku minulý rok skoro 5 mill. metr. centov, chmeľu ale 167 tisíc metrických centov. V Bavorsku sa toľko piva minie, že ročite padne na každého človeka 282 a pol ltra.

Obeť korhelstva. V Budapešti našla polícia opilú ženu, ktorá ani nevedela o sebe. Zavreli ju na noc. Ráno ale tak zle bola, že ju do nemocnice chceli poslať. Lenže ju ta nedoviezli, lebo na ceste zomrela. A potom nech ešte dakto povie, že pálené sa nemenuje právne čertovicou! Lenže korhelovi darmo píšeme, tak ako aj duchovní mu darmo kážu.

Úroda pekne sa ukazuje v Nemecku, ešte peknjšie v Belgicku, v Srbsku je slabá okrem kukurice. V Rumunsku všetko vyschlo. V Bulharsku vyschly oziminy. V Taliansku to slabšie vyzerá, nežli vlni. V Rusku zvlášte raž sa veľmi slabo podarila.

Pes ho zastrelil. V Dobšine horár Julo Sojka šiel do hory na voziku. Keď po vykonanej práci domov šiel, s jeho flintu u sa hral jeho pes, čo on nezbadal. Naraz vypálila flinta a nábytok roztrepal hlavu horára.

V Uhorsku v mesiaci máji sa narodilo živých detí 60 tisíc 583, mrtvých detí 1231. Zomrelo dohromady 41 tisíc 846 osôb.

V Plešfanských kúpeľoch do 1. júla bolo tobo roku 2594 hostov. Bývalý redaktor Kresfana, Fraňo Bleszkány, jozefovský kaplán tiež sa tam zdrzuje, aby prelomil lámku.

2027 chlapcov sa nedostavilo k assentírke v Spiši z tej jednoduchej príčiny, že vyvandrovali do Ameriky.

Hra prírody. V Melčiciach jedna krava tamojšej statkárky Antonie Melesiczky rod. Burg tieto dni vyvrhla jedno teľa, ktoré malo dve hlavy, šesť nôh, dva chvosty a štyri oči; z tých šesť nôh malo teľa štyri predné a dve zadné. Teľa len za niekoľko minút žilo a okolité ľud hromadne šiel do Melčíc obdivovať podivnú hru prírody. Kravu, ktorá toto monštrum doniesla na svet, muse'i zabíť, lebo by bola zdochla.

Rytierska afféra. Z Trnavy píšú „Pester Lloyd“: Obecný notár a učiteľ podohadovali sa pri kartách, a ponevác učiteľ cítil sa urazeným, poslal notárovi svojich svedkov, avšak s tou úpravou, aby prípadný duell na šable vybavil sa až o dva týždne, kým naučí sa so šablou narábať. Jestli by ale notár chcel pištole, aby bola podmienená čím najkratsia dištancia, ponevác je on, učiteľ, veľmi krátkozraký. Pri takýchto okolnostiach žiadali notárovi sekundanti duell na šable, a síce behom štyriadvadsať hodín. Učiteľ podrobil sa tomu a 29. júna sišli sa na lúke blízko dediny oba protivníci, sekundanti a lakári. Duellanti srazili sa veľmi silno a učiteľ, ktorý nikdy nemal šable v ruke, dal sa do toho s takou zúrivostou, že notár kričal: „Ja sa ďalej nebijem.“ „Odvoláte urážku?“ volá učiteľ. Notár neodpovedal, ale dal sa aj so šablou v ruke na útek. Učiteľ za ním a sekundantov stálo mnoho práce, kým ich utišili. Teraz príde vraj táto zábavná afféra pred čestný súd.

Sňah v juli. Vrchy okolo Celovca sú pokryté čerstvým júlovým sňahom a sňah siaha až po 1500 metrov dolu. Aj u nás od prvého júla preprhá a je zima, že sa človek dobre cíti v zimníku a v teplej izbe. Sená hnijú, robíť nemožno nič v poli. A Falb a jeho učedelníci predpovedali „suchú“ prvú tretinu júla. Akože bude vyzerat tá vlhká a chladná?

V Belgicku nepriatelia kresťanstva, akožto socialisti a liberáli hrozný nepokoj zapríčinili z tej príležitosti, že katolícka vláda predostrela zmenu volebného zákona. Veľa ľudí je ranené a snád i usmrtené. Keď svedomitá vláda videla, že len hrozným prelievaním krvi by bola v stave udusiť povstanie socialistami zapríčinené, odložila pojednávanie toho zákonného návrhu. Teraz ale už úplný pokoj panuje v Belgicku. Liberáli a socialisti dokázali, že sú u nich všetky prostriedky dobré, je-li o tom reč, aby ich záujmy netrpely škodu.

Na Filippinských ostrovoch, ktoré Spojené Štáty odkúpili od Španielska, veľa práce bude ešte. Americkí vojaci veľmi padajú následkom horúčky, lebo na tamejšie povetie nie sú privyknutí. Americkí vojaci sa nachádzajú ešte len v okrese Manilly. Filippinskí sú pánmi celého ostrova doposiaľ. Ešte aspoň 100 tisíc vojakov a 1000 millionov dollarov bude potrebné, aby Amerika podmanila a vydobyla tieto ostrovy. Lenže kto lutuje Ameriku, keď ona násilne ich kúpila od Španielska ktoré ich nechcelo predať? Čo si Amerika lakomstvom navarila, to teraz musí zjesť.

Obločné table očistiť možno tak, že do 2—3 litrov mäkkej potočnej vody dáme asi 40—60 kvapiek soľovej kyseliny a pomocou handričky rozmývajme zajdené table.

Vápno. Príčina, že sa vápno odtiera, je: 1. Zle zahasené vápno. Také je vtedy, keď pri hasení nevre, nefrfoce, ale sa len tak rozpustí. 2. Keď zahasené vápno bolo v nádobe zamrzlo. 3. Keď mažu sa horúce predmety, na pr. sporák, pec; vtedy odtiera sa i to najlepšie vápno.

Včasný celer dochovať. Celerové semiačko má sa siať veľmi v čas, ponevác pozde vzhodí. Preto má sa zasiať hneď po novom roku do ládičiek (truhličiek) a keď by husto vzišiel, treba ho pretrhať. Drobné priesadôčky treba potom popresádzať do inej ládičky, lebo čím viac sa celer presádza, tým bývajú hrče väčšie. Toto presádzanie volá sa pikirovaním. Celer takto mohutneje a priesadky sú tuhé. Takéto priesadky presádzajú sa v máji riedko ako burgyňa. Často sa majú okopávať — a vlhko držať. Celer znesie i čerstvý trus, menovite polievanie s rozriedenou hnojovicou.

Dvojnásobne elektromagnetický križ alebo hviezda. Zdravotný prostriedok dvojnásobne magnetického križa alebo hviezdy **Alberta Müllera** (Budapešť V. Kálmán u. 19/a) vrele odporúčame každému nemocnému. Teraz máme nasledovné svedectvo o jeho veľmi prajnom účinkovaní. Z lásky k ľuďom a vďačnosti proti p. Müllerovi musím uverejniť ten zázrak, ktorý tento prostriedok na mne učinil. Ja som bol behom rokov hroznou lámkou morený, všetkí prostriedky márne boli. Jeden známi mi na moje šťastie sdelil, že účinkovanie dvojnásobne elektromagnetického križa alebo hviezdy je výborné proti chorobám. Ja som si jeden apparát za 3 zl. kúpil a dľa predpisu 5 týždňov nosil, po ktorom čase som úplne zdravý bol a ani tá najmenšia stopa nezostala z horoby vo mne. Z vďačnosti sdeľujem

toto a odporúčam apparát pána Müllera všetkým, ktorých trápi reuma, láмка, záduch, bezsnivosť, hučanie ucha, nechuf po jiedle, zlá nemoc a zvlášte choroba nervov. Ja som videl na stole pána Müllera bezpočetné listy vďačočinenia. Že som ja v skutku uzdravený, dokazuje to celý môj okres. Štefan Kováč, Erzsebetfalva.

Pút' do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty :

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny : I. triedy 220 zl.) Upiné
II triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa :

Pri ľavnej cene : 15. júna 1899.

Pri riadnej cene : 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posiela

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Pút do Maria-Zell

I. cez Maria-Taferl. 2. cez Vrch Sv. Trojice (Sonntagsberg), a nazpät cez Vrch Sv. Josephs a Sv. Anna-Berg.

Pohne sa

dňa 21 augusta (sv. Štefan) z fary Szt. Anna plebánie Budapest II. ker. Bombatér.

Pút riadi a cestu pokazuje

Gedeon Dömötör,

farár

Budapest, II. ker., Bombatér.

Cena; Na prvom mieste 11 zl. 80 kr., na druhom 9 zl. 4é kr., na trefom 7 zl. 60 kr. Ktorí cestu na železnici a na voze vykonajú, majú ešte osobitne 6 zl. platíť. Hospodu každý bude mať, ale aj každý sám si musí ju zúplatíť. Páni úradníci a učitelia na prvom mieste cestujú a platia len za druhé miesto. Karty pošle podpísaný pán farár, keď mu peniaze až do 5. augusta po pošte pošlú. Parolod od Budinpešti až po Prešporok pri všetkých štáciach zastáva, keď sa pútnici zavčasu na štácii meldujú.

Budapest, II. ker., Bombatér, 10. sz.

Gedeon Dömötör,

farár.

 DOPISY.

SOLOČNICA, 4. júla.

Dôstojný Pane!

Prosím ponížene, ráčte odpustiť, že v mene našich spoluobčanov chytám pero do ruky, abyech prosil za uverejnenie týchto pár riadkov v milom Kresťanovi, bár sa to aj mnohým páčiť nebude, je tých asi 5-6, a tých my uk dávno Judášmi menujeme.

Je tomu 16 rokov, čo živíme u nás nemilovaného p. notára Jána Homokyho. Tento sa držal toho príslovia, že kto jakú kravu pase, tú dojí, ej veru on našu kravu t. j. obec dojíl čertovsky, priam pri tých sľubovaných lačných matrikách, civilných sobášoch a krstoch a smrtných zápisoch, čo tuto na žiadosť mnohých značím. Floriš Horváth 2 zl., Martin Hlaváč 2 zl. 50 kr., Agnesa Volný 30 zl., Barbara Grúsz 8 zl., Jan Jan Janotka 40 zl., Theodor Tóth 3 zl. 25 kr. Títo všetci od civilných sobášov. Ignác Agnešák od krstného zápisu 20 zl. A od smrtného zápisu sú nasledujúci: Erantiš Smák 3 zl., Michal Nemečkej 2 zl., a títo ostatní: Ján Petrik, Pavel Eliáš, Vavrínek Smák, Ignác Vanek, Jozef Kaziška, a Martin Kaziška každý po 1 zl. A ešte k tomu zachádzal s nami horšie, ako nejaký turecký paša, menoval nás chrapúnmi, hovädami, somármi, pajzákmi, a náš mnoho milovaný pán farár že je nulla, on že je prvá osoba v obci. Ale taká sobeckosť a klamstvo netrvá na veky, no prišiel na psa mráz, našli sa u nás smelí občania, títo zadali proti nemu žalobu a prosbu ku stolici. No nastal nám deň veselý, to bol deň 30. júna. Prišiel k nám hlavný pán slúžny Nagy, ten bol poverený, aby rozhorčených občanov uspokojil. Pán slúžny uznal, že máme pravdu, tak nám to nemilé bremeno s chrbta vzal. Zato mu všetci vyvolávame: Nech žije pán slúžny, a už dnes nám poslal dočasného pána notára. Keď ten pán Homoky prišiel k nám, vyzeral ako ženatý vrabec, ale včel je vykrmený ako bravec. Keď by takých niekoľko bravecov mal na predaj, ako je on, zišli by sa mu tie peniaze, lebo tie groše musí ľuďom všetky navrátiť. Veru tuším statočný človek by to nevydržal, lebo valí sa k nemu ľud so všetkých strán, čo žiadajú nazpäť nadrané peniaze.

Ostávam ponížený sluha a ctiteľ.

Zdejší človek.

—
VIEDEN, 9. júna.

Dôstojný Pán Doktor!

Úctive prosím za uverejnenie týchto mojich pár riadkov, ktoré zarmúteným srdcom píšem.

Je to istá vec, že obyvateľstvo vo veľkých mestách hneď sa všetko dozvie.

Vo Viedni v šiestom okrese Mariahilf (Pfar Sprengel Laimgruben) 4. júna v nedeľu ráno o 5. hodine z toho istého kostola všetky zvony svoj krásny hlas vydávaly, a zároveň 3 bandy začali hrať. Po všetkých tých uliciach chodily, kade processia s Božím Telom šla. Tá radosť tých detí bola nevysloviteľná. Ako ich tá hudba z dobrého sna prebudila a von pozrely, videly, ako ich má Pan Boh rád, keď im ten deň tak pekné počasie doprial, lebo celý rok sa tomu tešia, že môžu ísť čo družičky s Božím Telom. Ako to už v tomto novomódnom svete býva a je, dobré sa prekáža, tak aj toho roku. Keď už dochádzala processia ku štvrtému oltáru, naraz sa dovalí asi 300 tých bezbožníkov socialistov a začali robiť prekážku s nehanebnými výkrikmi: Pfuj, pfuj! atď. Deti a rodičia do veľkého zmätku prišli, deti kričaly a plakaly, volaly rodičov, rodičia zas deti, a tak to potom v žiali a hneve sa skončilo. Tých bezbožníkov policajti zatvorili a včel rozmýšľajú v chládku nad svojím červeným bohom.

S Bohom!

Freištich.

—
V. BIELICE, 1. júla.

Dvojetihodný Pán Redaktor!

Každodenná zkušenosť nás o tom presvedčuje, že jaká pravda a spravodlivosť panuje v terajšom svete. Bolo už v Kresťane uverejnené, že v Broďanoch jest potravný spolok, konsum, ku ktorému sa pripojilo aj viacej obcí, ako filiálky Skačany, Bielice, Nedašovce, chpnorany, Bošany, Nedanovce, Klis. V Broďanoch je hlavný sklad, lebo tam pani osvietená Hercečka darovala byť, aj dvetisíc zl. požičala bez interessov, nech jej je Boh odplátiťom, že je tak dobrotivá proti chudobnému kresťanskému ľudu, ako dobrá matka proti dieťkam svojim. Veď ona vydržiava aj špitál na svoje útraty, kde sluhovia jej slavného panstva útulok majú v starobe svojej, kde ich sestričky mníšky svedomite opetrujú.

Ale má pani osvietená aj jedného ctihodného horára úradníka v osobe pána Jozefa Knížeka, ktorý je aj správcom v tom potravnom sklade. Ten všemožne na tom pracuje, aby sa tam všetko čo najspravodlivejšie viedlo, za čo nech mu Pán Boh dopraje stáleho zdravia a vytrvanlivosti, že by on aj naďalej v predsa-
vzatí svojom sotrval.

Nuž ale čujte, ctení čitateľa Kresťana, aké všelijaké figle sa upotrebuju so stránky pánov liberálov, aby sa tento spolok zničiť mohol. Nevieť, či to zo svojej vôle činia, alebo k vôle iným, ale dosť smutno, už či tak, alebo inak, keď žiadajú od pánov filialistov po 60 až 80 zl. krajinskej dane, a od pánov sklepárov po 8-10 zl. Nuž či takto meria sa u nás pravda a spravodlivosť?!

S Bohom!

—
Bralan.

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO.

Dôstojný Pán Redaktor!

Nášho miestneho pr. p. farára Kolomana Szmidu 29. júna, na sviatok sv. Petra a Pavla, slavná deputácia katolíckeho murárskeho spolku z Nitry prekvápila tým, že mu odovzdala diplom, dľa ktorého spomenutý spolok pr. p. farára za čestného úda vymenoval a poctil.

Miestny p. farár bol zakladateľom a spolu podpredsedom tohože spolku, ktorý dnes 109 údov číta v kruhu svojim.

Veľmi potrebný bol spolok tento preto, aby murárski robotníci zahájení boli od prevratného ducha socializmu.

Podarilo sa p. farárovi, vtedajšiemu kaplánovi nitrianskemu spolok tento založiť, a to na radosť Cirkve svätej, lebo abych len jedno spomenul, údovia toho spolku na Veľkú noc bez výnimky ku sv. spovedi a k sv. prijímaniu pristúpili, a tak skvele osvedčili, že sú verní synovia Cirkve katolíckej.

Deputáciu, na ktorej sa súčasťili murárski palieri p. Rus, Kollárik, bratia Chromý, Julius Fektoráci tajomník, viedol terajší podpredseda pr. p. Jozef Bellák, prebendant biskupského chrámu.

Pr. p. podpredseda Jozef Bellák v sprievode peknej reči odovzdal p. farárovi diplom, ktorý p. professor Halaša pekne vypracoval, s tým pomerkovaním, že je to znak tej úcty a veľkej lásky, s ktorou sa spolok murársky vždy naproti jeho osobe chovať bude.

Pr. p. farár pohnuto poďakoval a spolu vyslovil, že ačkoľvek mnoho má dobrých priateľov v Nitre, najbližšie mu bude vždy k sudeu spolok murársky, ktorého údovia čo robotníci zásadám katolíckym sú odusevnenou oddaní.

A vskutku spomenutí palieri celú noc cestujúce, ráno prišli do Kysuckého Nového Mesta, odovzdali diplom, a po obede už domov cestovali, aby na druhý deň pracovať mohli.

Diplom ale a spolu s cestou spojené unovanie, výdavky sú čnakom opravdivej lásky.

Ešte aj to spomenúť musím, že v kruhu našom tito etení hostia sa veľmi dobre cítili. Boh ich požehnávaj!

M e š ť a n.

MURÁŇHUTA, 26. júna.

Vysokovážený Pán Redaktor!

Viete, čo je to satyra? Iste že viete, ako že by ste nevedeli! Ale mnohí et. čitatelia Kresťana nevedia, čo je to satyra. Preto chcem v Kresťanovi tak pochopiteľne opísať a uverejniť satyru. Slyšte:

Židovsko-zednárski liberáli posadali si na cibuľové stoličky okolo cesnakového stola a tam si utvorili štát bez Boha; chce-li však kto ešte v nejakého Boha veriť, to je vraj jeho vecou. Židovsko-zednársky liberálny štát vyhlásil sa za najvyššieho zákonodarcu, za najvyššieho

sudeu, za najvyššie veličenstvo, slovom: vyhlásil sa sám za Boha.

Židovsko-zednárski liberálni professori hlásajú z učených miest — s kathedry — neveru, že Boha niet. Štát však, ktorý profesorov tých dobre platí, štát bez Boha, drží si svojho ministra kultu — náboženstva. Toto je satyra.

Židovsko-zednársky liberálny štát Boha sosadil, v Boha neverí, jeho t. j. štátni sudeovia však od tých, ktorí prisahali majú, žiadajú vieru v Boha! Toto je hrozná satyra!

Židovsko-zednársky liberálny štát uvádza školy beznáboženské, a hlása, že sa v tých školách i náboženstvu vyučovať má. Ja si ale nijako v mojej hlave srovnal neviem a nemôžem beznáboženskú školu s náboženským vyučovaním, a náboženskú školu bez náboženského vyučovania, buďto jedno alebo druhé, nenie spojenia Krista s Belialom, tak ako sa nedá spojiť viera s neverou. Škola beznáboženská s vyučovaním náboženstvom a škola náboženská bez vyučovania náboženského je satyra, taká satyra, že väčšia satyra byť môže.

Židovsko-zednársky liberálny, neverecký, neznabožský štát neuznáva žiadnu nedelu, žiadny sviatok, a preda menuje biskupov, čili zreteľnejšie rečeno: tento židovsko-zednársky, neverecký, neznabožský štát, poľahke jeho neznabožský, neverecký minister kultu vymenúva, vyvoluje si biskupov na ugráždené biskupské stolice! — No či je to už nie tá najväčšia, tá najhroznejšia satyra? Jaká to mizerná polovičatosť, jaké to hanebné pohyťstvo! To sú socialisti, nihilisti, anarchisti, kommunisti preda inakší chlapíci! U nich aspoň vieme, že sú neverecovia od kosti, ovšem neverecovia, ktorí chodili do školy ku židovsko zednárske liberálom.

Toto je tedy satyra. A táto satyra panuje tu v tomto našom sožidovštenom, sozednársťenom liberálno-tatárskom Maďarorságu. Éljen židovsko-zednárska liberálno-tatárska satyra! Slama! slama! slama jej!

Ondrej Rojko,
vysl. farár.

Z OKOLIA VRBOVSKÉHO, 8. júla.

Dôstojný Pán Redaktor!

Pochválil sa cheem, ako sa máme; veru dobre nie. Lebo bár nám Pán Boh dobrú úrodu preukazuje, čo chosňa, keď už na ňu popijame. Bár na našich dedinách niet hor, preda sa tu kam diaľ viac „vlkov“ zjavuje. Mý sprostí dedinári, „chrapúni“, „barani“ ideme im dobrovoľne do pästi, o naše duševné vzdelanie nemá sa kto starať. Srdece ma zabolí, keď pozrem okolo. Nikdy som nepočul odporúčať u nás voľajaké kresťansko-katolícke noviny a časopisy, žiadne povzbudenie za kresťanské kupectvo atď.

S Bohom!

T en i s ť ý.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „KREŠTAN“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

J. P. na D. Dieli. Len takým zostaňte, vtedy s pozhnaním Božím prekonáte život; že pozdravujete dp. Jozefa M. v Šaštine, to on i tak vie. Dal by Boh, aby sme sa v nebi stretli a si ruky podať mohli. — **K. S. v R.** Slepý nikdy neodporúčame žiadne dielo. — **J. Bl. v Holiči.** Ponevác som sa sotva navrátil domov z Považia a zas odcestoval som do Rieky, nemohol som ti pre veľkú zaujatosť písať; miesto listu seba prinesiem, ani sa nenazdáte. — **Ján Jašan V.-Topolčany.** Poslali ste 104 krajiare, ale nevieme na jaký cieľ, čakáme odpoveď. — **J. Ve.** Veru vy viete, od čoho muchy dochnú. — **Spolkár na Čaci.** Len keby ste okuliare nemuseli nosiť. Sošty čo robia? Pozdrav všetkým, i krajanovi. — **Jurko v Orave.** Nenie všetko zlato, čo sa blisť; a aj s morom je to tak. V Rieke sme len dva dni boli, a až primoc to bolo. — **V. P. K. vo Veľkých Kostolnoch.** Svedectvo patričnosti sa nepožaduje. Bez matúrky je škoda ísť k železnici so 6 školami. Radšej ho dať do lekárne. Chlieb železničný je veľmi ťažký. — Darmo je, stalo sa. **K. H.** — Nemôžeme, ani keby sa vám zuby potily. **S. V.** — **H. Z. pri Žiline.** Nejednajte tak, ponevác by ste podobný boli istému židovi. Tento totižto pekný spev počul v divadle a začal si na vreckovej šatke uzlík uvazovať. — Samhilhebhen čo röhbiš, pýta sa ho žena. — Nhuž sphev sa mhi vhefmi pháči, nechcem ho zabudnúť, preto si radšej uviažem uzle. — **H. L.** Také ľahkárstvo je veľkou nesvedomitostou. Pozor si dajte aby vám to kto nepodtrel pod nos, ako istému krivonosému lekárovi, ktorý rád pojoval, ale nič nemohol dostať. Keď sa ponosoval slúžnemu, tento mu odvetil, aby dačo predpísal zajacom, hneď ich hocokolko dostane. — **Jožko Lapaj v Trebaticiach.** Vaše riadky sme dostali. Uverejniť ale sme ich nemohli. Z vás by veru nevystalo to, čo Jurko Figliar vykonal. Keď sa ho totižto pri súde sudca pýtal, či je ženatý. On nazpät odvetil: A čo vy pán sudca snád máte dcéru na vydaj? A keď sa ho sudca pýtal, koľko má rokov, on odvetil: Zvedavý som, či uhádnem, múdry pán sudca. A keď ho oslobodili a domov prišiel, žena ho ponúkala s pečeným chudým kuraťom: Jedz Jurko. On jej odvedil: Radšijs toto kura, zakiaľ žilo, mala ponúkať: Jedz! A keď do hory šiel v zime na drevo, dala mu plný (črepový) hrniec kutľov, že mu to v tej ťažkej práci dobre padne. A on keď ta prišiel a sa cheel složiť, len sa mu hrniec sošmikol, na zem padol, a všetky kutle sa vyliali, on zvolal: Veru ten hrniec dobre padol. No myslím, že i toto dostačí k dokázaniu toho, že Jurko veľkým figliarom musí byť.

Knižná polica.

Listy Adiny už vyšly z tlače v osobitnom sväzku. Odporúčaf ich nenie treba, lebo toto dielo poznajú ct. čitatelia z Kresťana. 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajiarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda.*

„Ki lehet koreszmáros Magyarországon“? Nyomatott Szent-Gellért nyomda. Irta: *Moravcsik István.*

Kat. Hlasý. Číslo 5. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Spísal A. Opatovský. Dostať u *R. Osvalda* za 14 kr. na Teplej (Lenge, u. p. Bélabánya. Hont m.).

Svätý Anton Paduanský, veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval Anton Klimcsik, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-uteza 44.). Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Kresťanské devy. Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr. Druhé vydanie.

Priprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viazané 15 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef Janda.* Dostať ho u veľk. p. *Lujzy Csery* (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Časopis a Sborník (IV. ročník) museálnej slovenskej spoločnosti. V Turčiansko a Sv. Martine. Rediguje *A. Sokolík.*

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 09.00—09.15. Od Tisy 09.10—09.35. — Od Pešti 09.00—09.20. — Zadunajské 09.05—09.30.

Raž 7.05—7.35.

Jačmeň na krmenie 5.80—6.35. — Do pálenice 5.80—6.10. — Na pivo 6.60—7.—

Oves 5.65—6.00.

Kukurica 4.40—4.45.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.—	15.40	14.80	13.80	13.20	13.—	12.40	10.50
			7½	8			
			8.60	6.—			

Otruby fajnové 5.—, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fízula 6.50. — Malá 7.25 Hrach 9.10—11. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

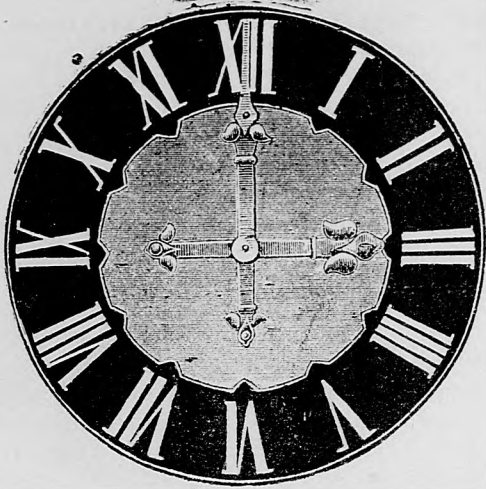
4. **Semä na sejbv.** Červená datelina 37—42 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 37—42 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hýd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Teľca.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekane mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

Mám česť v známosť doniesť,
že **vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.**

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejích trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafaňovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou skryňou chránené.

Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

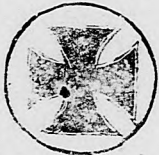
Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

Michael Stollmann,
hodinár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž "či hviezda."

R. B. N. 86968
uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučarsrdca, boľeniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli, zlom slychu, nervosíte, nechuti po jiedle, boľeniu zubov, bľadosti, migrêne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané.

Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním penazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V, Kálmán-utca 19 A. sz.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adresa telegrammu:

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľaniu zubov atď. Účinnok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ufavujúcim a so silňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl., flašky na prábu 50 kr.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne učinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jiedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šest škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypočítané a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekárnii, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco.

Ctení spolukrestania! Odporúčam úctive prvotriedny

liadok

svetlý na prskanie vinogradov, masť na vozy, sol kamennú a mletú, barvy olejové a suché, pohrabné sviece, cukor, kávu, múku, krupicu, rižu, pšeno, fazufu, šošovicu, krúpy lámané, rum, borovičku, fajnovú slivovicu, tak aj všetky druhé potravné články sú v ľavných cenách a dobrej jakosti k dostaniu u

Karola Bauer,

v Trnave

(naproti mestskej veži).

Odporúčam sa za

kuchára

k panstvám alebo do seminára. — Adresa vo vydavateľstve tohoto časopisu.

slok.

Obr.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve

➡ **bez obrazu** ➡

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový
s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len
pravú „Franck'ovu“ prísadu ku káve
„bez obrazu“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. X 2618 M i 9 II.

J. W. L.

Prosíme pozor dať.

➡ V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zvratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zvratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kopy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovelá žiadosť kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvácá, ani pritvrďá, ani primáká neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pokiaľ následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kopy.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pokiaľ ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strienorno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa sv. Antona Sohra.

➡ **Obrázkový cennoslov zdarma.** ➡

Objednávky, keď i pozdejšie majú byť vybavené, p. osím už teraz poslať.

FILIÁLKA
banky „TATRA“ vo V. Bytči

dáva požičky na intabuláciu na 7%

Mimo štampov platí stránka našemu
advokátovi za intabulovanie **len**

	do	100	zlatých	1	zl.	—	kr.
od	100	do	300	„	1	„	50
od	300	do	500	„	2	„	—
od	500	do	800	„	2	„	50
od	800	do	1000	„	3	„	50
od	1000	do	1500	„	5	„	—
od	1500	do	2000	„	6	„	—

Filiálka mení za najvyššie ceny aj

Ruble, Dolláre, Marky a Franky.

Filiálka banky „Tatra“
Velká Bytča.